Overheid, boeren en burgers werken samen aan schoon water

Wat ooit begon als een conflict, groeide uit tot een vruchtbare samenwerking: provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, agrariërs en gemeenten sloegen de handen ineen om samen te werken aan schoon water voor Brabant. Tien jaar later blijkt hoe succesvol deze samenwerking is.

Tien jaar geleden maakten de provincie Noord-Brabant en drinkwaterbedrijf Brabant Water zich zorgen: ze vonden resten van chemische bestrijdingsmiddelen in de bronnen voor drinkwaterbereiding. Het kost veel energie en geld om deze resten er weer uit te halen. Hevige conflicten met de Brabantse boeren dreigden. Zij hadden deze chemische middelen namelijk nodig om hun gewassen te beschermen. Maar was het nog wel verantwoord om intensieve teelten als aardappel, prei en asperge in de buurt van de bronnen te houden, zo vroegen provincie en drinkwaterbedrijf zich af.

Na intensieve gesprekken besloten beide partijen elkaar de hand toe te steken. Boeren gingen aan de slag om hun middelengebruik kritisch onder de loep te nemen. Eigen creativiteit, aangevuld met deskundige begeleiding, leverden resultaat op. Inmiddels kiezen boeren voor slimme, innovatieve technieken met klinkende namen als Wingsprayer, luchtondersteuning en GPS sectie-afsluiting. Zorgvuldig kiezen zij de minst schadelijke middelen om onkruid, ziekten en plagen te lijf te gaan, zónder dat de productie omlaag gaat. Een daverend succes, aldus **projectleider Peter Leendertse van het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM)**: *"De 500 boeren die nu meedoen aan het project verminderen de belasting van het grondwater met 60 tot 70 procent!"* Hij vindt het belangrijk om te onderstrepen dat agrariërs niet de enige gebruikers van bestrijdingsmiddelen zijn. *"Ook hoveniers van gemeenten en bedrijventerreinen zijn dat, net als particulieren. Daarom betrekken we al deze gebruikers bij het project. Met wisselend succes: de zestien deelnemende gemeenten zetten grote stappen, maar bedrijventerreinen blijven veel middelen gebruiken. Terwijl juist van verharde oppervlakten middelen snel met de regen meespoelen naar riool en oppervlaktewater. Een wettelijk verbod is nodig om ook die groep over de streep te trekken."*

Winst voor boer én water

Peter van Beers is akkerbouwer in Vessem en projectdeelnemer van het eerste uur. *"In het begin schrokken we natuurlijk van de berichten over teelten die moesten verdwijnen. Dat zette ons aan het denken. Kijk, ik heb ook zonen en natuurlijk hoop ik dat die over vijftig jaar nog steeds verantwoord voedsel kunnen produceren en schoon water uit de kraan kunnen drinken. Gelukkig is er veel mogelijk om dat te bereiken. Zelf maak ik bijvoorbeeld gebruik van GPS, een soort TomTom voor op de landbouwspuit, maar dan veel nauwkeuriger. Ik voorkom ermee dat ik stroken dubbel spuit of bij een scheef perceel met de spuit boven de sloot kom. Ook kijk ik of een bespuiting wel echt nodig is: hoe groot is de kans dat de schimmel toeslaat? Die inschatting maak ik met behulp van een weerpaal die gekoppeld is aan een adviesprogramma op de computer. Middelen zijn duur en ik spuit niet voor de lol, dus waar ik met minder toe kan, is er dubbele winst: voor mijn portemonnee én voor het water!"*

"Heel Nederland kan een voorbeeld nemen aan wat wij in Brabant hebben bereikt," aldus **Johan van den Hout, gedeputeerde van de provincie Noord-Brabant**. *"Onze agrariërs tonen ondernemerschap. Natuurlijk produceren ze in de eerste plaats heerlijke aardappels, asperges en melk, maar zij nemen ook hun verantwoordelijkheid om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Om dit succes uit te breiden, delen we onze ervaringen graag met andere regio's en landelijke bestuurders."*

Schone stad met heet water

"In het begin waren we bang voor groene straten, boze burgers en fors hogere kosten", vertelt Geert van den Ouweland, adviseur Groen bij de gemeente Loon op Zand. *"Maar de stap naar chemievrije onkruidbestrijding is ons ongelooflijk meegevallen. Met een sensorgestuurde machine die het onkruid 'ziet' en met kokend heet water bewerkt, houden wij het onkruid prima weg!"* Dat duurzaam niet duurder is, wisten zijn collega's uit Bladel al langer. Willem Meijer, hoofd Openbare Werken: *"Wij zijn in de jaren tachtig al gestopt met het gebruik van bestrijdingsmiddelen. We ontwerpen onze straten zodanig dat we onkruidgroei voorkómen. Daarmee zijn we goedkoop uit blijkt uit cijfers van Alterra (Wageningen Universiteit). Onze beheerkosten van openbaar groen en verhardingen zijn lager dan bij andere gemeenten."* Ook grote gemeenten zoals Den Bosch, Eindhoven, Tilburg en Oss laten zien dat je prima een schone stad kunt hebben zonder chemische middelen. **Wethouder Hendrik Hoeksema van Oss**: *"De Tweede Kamer discussieert binnenkort over een landelijk verbod op het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen op stoepen en speelterreinen. Ik zeg: laat het verbod maar komen, wij zijn er klaar voor!"*

Guiljo van Nuland, algemeen directeur van drinkwaterbedrijf Brabant Water: *"We zijn trots op onze Brabantse Schoon Water gemeenten. Ze laten zien dat ze kiezen voor duurzaamheid: schone stoepen, sportvelden en speelterreinen zonder gebruik te maken van chemische middelen. De huidige en toekomstige waterkwaliteit van de drinkwaterbronnen is er echt bij gebaat dat er geen chemische middelen gebruikt worden."*

Zo spaart u uw portemonnee en het drinkwater van de toekomst:

- Gebruik geen bestrijdingsmiddelen in uw tuin, op terras en oprit.
- Schrob groene aanslag van uw terras met kokend water.
- Veeg zand regelmatig van uw terras. Zo voorkomt u onkruidgroei.
- Bedek de open grond tussen de planten in uw tuin met houtsnippers of cacaodoppen.

Schoon water voor Brabant!

Schoon Water voor Brabant is een stimuleringsproject om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Initiatiefnemers zijn Provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, ZLTO, stichting Duinboeren en de Brabantse waterschappen.

www.schoon-water.nl @overSchoonWater www.facebook.com/Schoon-Water